TRIBUNAL GHALL-INVESTIGAZZJONI TA` INGUSTIZZJI

IMHALLEF

ONOR. C. FARRUGIA SACCO B.A., LL.D.

Rikors Numru: 1152/97

Alfred Abela

vs

Kalaxlokk Co Ltd.

Illum 8 ta’ Marzu, 2001.

It-Tribunal,

Ra r-rikors li bih ir-rikorrent wara li ppremetta illi bejn id-9 ta' Mejju 1987 u l-15 ta' Mejju 1995 u b'mod aktar preciz tul l-1989 ir-rikorrent sofra ingustizzja billi garrab 'transfer' minghajr ebda raguni valida.

Illi l-fatti tal-kaz fil-qosor huma kif gej:-

Fil-perjodu msemmi r-rikorrent kien ilu jahdem fid-Dipartiment tax-Xogholijiet ghal madwar hdax-il sena, u kien misluf mas-socjeta` intimata bhala Senior Storekeeper. Ghall-habta ta' Gunju 1989 huwa rcieva struzzjonijiet biex jibda jirrapporta ghax-xoghol fil-'Garage' ta' Hal-Kirkop. Bil-mod kif gie mwettaq dan it-'transfer' fil-konfront tar-rikorrent li sa

dakinhar kien responsabbli minn 'store' kbir u eluf ta' liri ta' 'stock', ma nghatat l-ebda opportunita` lir-rikorrent illi sahansitra jaghmel 'handover'. Ma kien hemm l-ebda gustifikazzjoni ghat-'transfer' involut. Intant ir-rikorrent tilef 'allowance' ta' tnax-il lira ifx-xahar.

Illi r-rikorrent bi hsiebu jgib biex isostni l-ilment tieghu lix-xhieda murija fl-elenku hawn anness li jindika ghar-rigward ta' kull xhud dawk il-fatti li r-rikorrent bi hsiebu jgib prova dwarhom.

Ghalhekk ir-rikorrent talab lil dan it-Tribunal li jisma’ u jiddeciedi dwar dan l-ilment skond l-Att ta' l-1997 dwar it-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji, u li jinghata rimedju billi jigi ordnat li r-rikorrent jithallas kumpens fl-ammont ta' tlett elef u seba' mitt Liri Maltin (Lm3,700.00), jew kull kumpens iehor li joghogbu jistabbilixxi dan it-Tribunal, ghat-telf li nkorra r-rikorrent kif hawn spjegat.

Ra l-lista tax-xhieda.

Ra r-risposta tas-socjeta` Kalaxlokk Co Ltd li ecepiiet

Illi r-rikorrent jilmenta li hu sofra ngustizzja ghax gie 'trasferit' lura mal-Gvern mill-Kalaxlokk u s-secondment tieghu mal-Kalaxlokk gie terminat.

Illi fl-ewwel lok dan it-Tribunal ma ghandux gurisdizzjoni biex jiddeciedi dwar it-talba tar-rikorrent stnate li fir-realta` t-talba tar-rikorrent tirrigwarda biss it-terminazzjoni tas-secondment tieghu minn mal-kumpanija. Ir-rikors tar-rikorrent ma jhalli l-ebda dubbju f'dan ir-rigward ghax ir-rikorrent stess jghid il hu kien impjegat mad-Dipartiment tax-Xogholijiet u li kien 'misluf' mas-socjeta` esponenti. It-transfer il qed isemmi mhux xejn hlief il-fatt li

ntbaghat lura jahdem mad-Dipartiment tax-Xogholijiet Pubblici fejn kien jahdem qabel ma gie sekondat mas-socjeta esponenti. L-ilment veru tar-rikorrent, ghalhekk, ma jinkwadrax ruhu fl-artikolu 6 ta' l-Att VIII ta' l-1997.

Infatti terminazzjoni ta' sekondment ma tinkwadra ruhha fl-ebda wiehed mill-paragrafi (a) sa (e) ta' l-ewwel subinciz ta' l-imsemmi artikolu 6. Huwa car li din l-allegazzjoni ma taqax taht l-ebda wiehed mill-paragrafi (c) sa (e) ta' l-imsemmi subinciz. L-allegazzjoni tar-rikorrent lanqas ma tinkwadra ruhha la taht il-paragrafu (a) u lanqas taht il-paragrafu (b) ta' l-imsemmi subinciz (1) tal-artikolu 6 ta' l-Att in kwistjoni.

In fatti, kemm il-paragrafu (a) kif ukoll il-paragrafu (b) jitkellmu dwar "hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti" ta' ufficjali pubblici jew ta' membri, ufficjali jew impjegati ta' xi korp imwaqqaf b'ligi. L-ebda wiehed minn dawn il-paragrafi ma jindika "terminazzjoni ta' secondment" bhala bazi li tirradika l-kompetenza ta' dan it-Tribunal. Ghaldaqstant, ilment dwar terminazzjoni ta' secondment ma jista' jkun qatt ikkunsidrat minn dan it-Tribunal. Jinghad ukoll ghal kull buon fini li "terminazzjoni ta' secondment" qatt ma tista' tigi interpretata bhala trasferiment"

Illi galadarba l-ilment tar-rikorrent dwar it-terminazzjoni tas-secondment tieghu ma jinkwadrax ruhu taht l-ebda wiehed mill-paragrafi (a) sa (e) tas-subinciz wiehed (1) ta' l-Artikolu 6 ta' l-Att in kwistjoni, dan it-Tribunal mhux kompetenti biex jikkonsidra dan l-ilment tar-rikorrent u ghalhekk dan l-ilment tar-rikorrent ghandu jigi michud bl-ispejjez.

Illi subordinatament u minghajr pregudizzju, anke li kieku ghas-sahha ta' l-argument "terminazzjoni ta' secondment" kellha titqies bhala

"trasferiment" is-socjeta esponenti mhix il-legittimu kontradittur u ghalhekk ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju bl-ispejjez. Infatti, skond l-artikolu 2 ta' l-Att in kwistjoni, "ufficjal pubbliku" ghandha l-istess tifsir kif moghti lilha bl-artikolu 124 tal-Kostituzzjoni . Ma jistax ikun hemm dubbju li r-rikorrent kien ufficjal pubbliku ghax hu stess jghid fir-rikors tieghu li "kien ilu jahdem mad-Dipartiment tax-Xoghlijiet ghal madwar hdax-il sena" u li "kien misluf mas-socjeta intimata". L-istess kliem tar-rikorrent ghalhekk ma jhalli l-ebda dubbju li r-rikorrent stess jammetti li hu baqa' impjegat mad-Dipartiment tax-Xogholijiet Pubblici anke meta huwa kien sekondat ma' Kalaxlokk Company Limited. Ir-rikorrent ghalhekk qatt u fl-ebda mument ma kien impjegat tas-socjeta esponenti. Huwa ovvju li socjeta` kummercjali, anke jekk il-gvern ikollu "shareholding" sostanzjali fiha, qatt ma tista' tkun f'pozizzjoni li taghti "trasferiment" lil ufficjal pubbliku. Se mai, huwa d-Dipartiment tal-Gvern koncernat li ghandu l-poter li jaghti "transfer" lil ufficjal pubbliku u mhux semplici socjeta bhal ma hija dik esponenti.

Illi subordinatament u minghajr pregudizzju ghal dak li diga ntqal, fil-mertu, ma saret l-ebda ngustizzja mar-rikorrent. Dan qed jinghad minhabba s-segwenti ragunijiet:

(a) Ir-rikorrent jilmenta li ma kien hemm l-ebda gustifikazzjoni ghat-"transfer" tieghu lura mad-Dipartiment tax-Xogholijiet. Ovvjament, jinkombi fuq ir-rikorrent li jipprova kemm dak li qed jghid kif ukoll il saret mieghu xi distinzjoni, preferenza indebita jew eccezzjoni. Min-naha tas-socjeta esponenti, pero, jigi rilevat li mill-1988 sal-lum, il-haddiema nvoluti fil-progettt tal-bini tal-Freeport naqsu minn izjed minn elf u sitt mitt (1600) haddiem ghal inqas minn hames mija (500). Meta wiehed jiehu kont ta' dan il-fatt, l-allegazzjonijeit tar-rikorrent dwar it-terminazzjoni tas-

secondment tieghu ma jitghux ireggu. Il-fatti juru l-verita`, u l-vertia` hi li s-socjeta` espnoenti realizzati li kellha workforce (bejn impjegati u haddiema sekondati maghha minn mal-Gvern) iktar milli kellha bzonn u ghalhekk ddecidiet li bil-mod il-mod tnaqqas il-workforce taghha skond il-htigijiet tax-xoghol.

(b) Ir-rikorrent jilmenta ukoll li b'rizultat tat-terminazzjoni tas-sekondment tieghu minn mas-socjeta` esponenti, huwa ma baqax jippercepixxi "allowance" ta' tnax-il lira fix-xahar. Ir-rikorrenti jixtieq jirrileva li huwa ovvju li jekk ir-rikorrent kien qed jippercepixxi xi allowance mentri kien sekondat mas-socjeta espnenti (u allura din tnaqqsitlu meta mar lura ghax-xoghol normali tieghu mad-Dipartiment tax-Xogholijiet Pubblici), huwa kien qed jaghmel dan minhabba n-natura tax-xoghol li kien qed jaghmel waqt li kien hekk sekondat. Huwa daqstant ovvju li galadarba secondment min-natura tieghu huwa ta' natura temporanja u qatt ma hu permanenti, ir-rikorrent kien jaf jew imissu kien jaf li kien ser jasal zmien meta s-socjeta` esponenti ma kienx ser jibqalha bzonn tas-servizzi temporanji tieghu u li ghalhekk hu kien ser jerga' jmur lura ghax-xoghol normali tieghu mad-Dipartiment tax-Xogholijiet Pubblici bil-konsegwenza necessarja li ma jibqax jippercepixxi l-imsemmija allowance. Fi kliem iehor, ir-rikorrent kien jaf jew imissu kien jaf li tali allowance kienet ser tkun ghal zmien limitat u mhux ghal dejjem u ghalhekk issa ma jistax jilmenta li saret mieghu xi ngustizzja ghax ma baqax jippercepixxi tali allowance.

Illi fi kwalunkwe kaz, il-kumpens fl-ammont ta' tlett elef u seba mitt lira Maltija (Lm3700) mitlub mir-rikorrent huwa ezagerat.

Illi ghal dawn ir-ragunijiet jidher car li r-rikorrent ma sofra l-ebda ingustizzja u ghalhekk it-talbiet kollha tar-rikorrent ghandhom jigu michuda bl-ispejjez.

Ra l-lista tax-xhieda.

Ra l-atti kollha tal-kawza.

Sema' lix-xhieda bil-gurament.

Sema' l-abili difensuri.

Ikkunsidra

Illi din id-decizzjoni hi dwar l-eccezzjoni tal-intimat dwar il-kompetenza tat-Tribunal stante li hu jargumenta li dan il-kaz ma jirrigwardax trasferiment izda terminazzjoni ta' secodment u bhala tali terminazzjoni jesorbita mill-kompetenza tat-Tribunal.

Illi fil-kawza fl-ismijiet “Vincent Camilleri vs Chairman Kalaxlokk Company Limited” deciza fis-26 ta’ Ottubru, 2000 fuq l-istess meritu, dan it-Tribunal qal hekk:
“Hawn wiehed irid bil-fors jaghmel referenza ghall-artikolu 6 (1) tal-Att VIII tal-1997. Dan jghid:

"6. (l) It-Tribunal ikollu s-setgha li jisma' u jaqta' dwar kull ilment miktub li jsir minn persuna li tallega li tkun garrbet ingustizzja b'konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saret jew inghatat bi hsara ghaliha, jew ta' xi inkapacita' jew restrizzjoni li kellha ggarrab, b'xi

azzjoni mehuda minn xi wahda mill-persuni li ghalihom japplika dan 1-Att dwar kull wiehed minn dawn li gejjin:

(a) hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' ufficjali pubblici;

(b) hatriet, prornozzjonijiet jew trasferimenti ta' membri, ufficjali jew impjegati ta' xi korp imwaqqaf b'ligi;

(c) dhul fl-impieg;

(d) licenzi jew permessi mehticga bi1-ligi;

(e) kull haga ohra li tista' tigi approvata b'rizoluzzjoni tal-Kamra tad-Deputati.

Minn ezami ta' l-art 6 (1) jirrizulta li l-ewwel rekwisit huwa li jrid ikun hemm ilment bil-miktub; dan sar mir-rikorrent.

Sekondarjament ir-rikorrent irid jallega li garrab ingustizzja. Dan ukoll gie allegat mir-rikorrent.

It-tielet element hu li din l-ingustizzja tkun b'konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saret jew inghatat bi hsara ghaliha, jew ta' xi inkapacita' jew restrizzjoni li kellha ggarrab. Dan l-element jinsab allegat ukoll fir-rikors in ezami.

Ir-raba' rekwisit hu li l-imsemmija ingustizzja tkun saret b'xi azzjoni mehuda minn xi wahda mill-persuni li ghalihom japplika dan 1-Att.

Il-hames element hu li l-ingustizzja allegata mir-rikorrent tkun dwar wiehed mill-paragrafi (a) sa (d) imsemmija.

Hawnhekk wiehed bil-fors ikollu jaghmel il-kummenti segwenti. L-Att VIII tal-1997 ghandu hafna partijiet li jixbhu u huma bazati fuq l-Att XV tal-1987. Infatt l-istess artikolu 6 ta' dak l-att kien jitkellem dwar is-setghat tal-Kummissjoni. Issa f'dak l-artikolu 6 fil-parti finali tieghu kien jinghad " u b'mod partikulari izda bla hsara ghall-generalita' ta' dak imsemmi qabel, il-Kummissjoni tista' tinvestiga dak l-ilment dwar kull wiehed minn dawn li gejjin:..." Fl-Att VIII tal-1997 pero' kull ma jinghad hu "dwar kull wiehed min dawn li gejjin:.." u ghalhekk il-legislatur f'dan il-kaz kien aktar restrittiv. Il-lista imsemmija mill-legislatur hija wahda ta' portata espressa u mhux wahda indikattiva ghalkemm naturalment trid issir l-interpretazzjoni gusta taghha kif infatti ser jinghad aktar l-isfel.

L-artikolu 6 (1) (a) jirreferi ghal hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' ufficjali pubblici u ghalhekk mhux applikabbli ghar-rikorrent. L-artikolu 6 (1) (b) jitkellem dwar hatriet, promozzjonijiet, jew trasferimenti ta' membri, ufficjali jew impjegati ta' xi korp imwaqqaf b'ligi... L-artikolu 6 (1) (c) jirreferi ghal dhul fl-impieg u hu manifest li ma jirrigwardax il-kaz in ezami. Lanqas ma hu applikabbli l-artikolu 6 (1) (d) li jitkellem dwar licenzi jew permessi mehtiega bil-ligi.

Ta' min izid li l-artikolu 28 tal-Kap 266 l-Att dwar ir-Relazzjonijiet Industrijali jghid:

"Minkejja kull ma jinsab f'kull ligi ohra, t-Tribunal Industrijali jkollu l-gurisdizzjoni esklusiva li jikkunsidra u jiddecidi l-kazijiet kollha fejn jigi allegat li saret tkeccija ingusta ghal kull ghan barra minn proceduri dwar

reati kontra xi ligi , u r-rimedju ta' haddiem hekk imkecci ghall-ksur tad-drittijiet tieghu li ma jitkecciex b'mod ingust ikun biss billi l-ilment tieghu jintbaghat lit-Tribunal Industrijali u mhux xort'ohra:"

Il-lokuzzjoni wzata hija cara li t-Tribunal Industrijali jkollu l-gurisdizzjoni esklusiva fejn jigi allegat li saret tkeccija ingusta. Hemm kazijiet li jaqghu taht l-Qorti Civili [skond in-natura tal-kuntratt] u anke quddiem il-Kummissjoni ta' l-Impiegi that il-Kostituzzjoni jekk ikun jahdem f'azienda Governattiva jew kwazi-governattiva.

Gie deciz diversi drabi li terminazzjoni ta' impieg mhux ta' kompetenza ta' dan it-Tribunal. Ara wkoll Andrew Caruana vs Ministru tax-Xogholijiet Pubblici u Kostruzzjoni et deciza fit-2 ta' Frar, 1999. Intqal li l-uniku kaz fejn dan ma japplikax huwa fil-kaz tal-"constructive dismissal" dejjem bazat fuq ingustizzja kif imsemmi fl-artikolu 6 (1). Ara "Charles Azzopardi vs Selmun Company Limited et" deciz in parte fil-15 ta' Dicembru, 1997.

Izda hawn wiehed irid jezamina jekk meta persuna tkun seconded u dan is-secondment jispicca, dan hux terminazzjoni jew trasferiment? Strettament is-secondment ikun spicca u ghalhekk wiehed irid jasal ghal fatt li hemm terminazzjoni ta' secondment. Izda hawn il-gudikant ghandu l-obbligu li jara jekk fil-mens legis dan hux il-kaz. Meta l-legislatur ikkwalifika x'jaqa' fil-kompetenza tat-Tribunal kien qieghed idahhal certu kazijiet u mhux ohrajn u infatti t-terminazzjoni giet imhollija barra anke minhabba l-fatt li terminazzjoni hija trattata direttament taht ligi ohra. Izda f'dan il-kaz ma hemmx terminazzjoni ta' impieg tant li r-rikorrent ma spiccax unemployed. Zgur li f'dan il-kaz ir-rikorrent ma setghax imur quddiem it-Tribunal ghar-Relazzjonijiet Industrijali biex jilmenta dwar il-kaz tieghu ghax-terminazzjoni ta' impieg ma hemmx. Li hemm huwa li minflokk li r-

rikorrent baqa' assenjat doveri mal-Kumpanija spicca lura f'dipartiment, u cioe' ghal fini ta' l-Att VIII tal-1997 gie trasferit lura. Ghalhekk il-kaz jibqa' ta' kompetenza tat-Tribunal.”

Ghal l-istess motivi, jichad l-eccezzjoni sollevata. Spejjez riservati ghas-sentenza finali.

Il-kawza differita ghall-kontinwazzjoni ghall-25 ta’ Mejju, 2001 fid-9.00 a.m.